

בס"ד. משיחות ליל ה' ב' תולדות, אדר"ח כסלו,
וש"פ תולדות, ב' כסלו ה'תשנ"ב.

החודש) עד שמתעלמת ומתכסה לגמרי (בערב ר"ח), נעשית ההולדה שלה באופן של התחדשות. ובלשון הכתוב "ונפקדת כי יפקד מושבך", שע"י החסרון ד"יפקד מושבך", בדוגמת העלם וכיסוי הלבנה, נעשה הזכרון ד"ונפקדת", בדוגמת מולד הלבנה מחדש.

ואף שמולד הלבנה הוא באופן של נקודה בלבד, הרי, להיותה נקודה של לידה, נכלל בה כל ההמשך שלאח"ז (בדוגמת התכללות כל מציאות האדם במשך כל ימי חייו – ברגע שנולד ויצא לאור העולם), ולכן נקרא בשם "ראש (חודש)", בדוגמת הראש שכולל כל מציאות האדם.⁸

[וכמודגש בראש השנה, שהוא גם ראש חודש, ור"ח תשרי, אותיות רשית,⁹ ראשית דכל השנה – כמ"ש¹⁰ "בכסה ליום חגיגו", "חג שהחודש מתכסה בו"¹¹, העלם וכיסוי הלבנה, שלאח"ז נעשית הלידה באופן של התחדשות¹²,

א. ידוע שבכל ראש חודש יש ענין כללי המשותף לכל החדשים (כמודגש בקריאת התורה ובתפלת מוסף ע"ד קרבן היום: "ובראשי חדשיכם"², שהוא בכל (לבד ר"ה) חדשי השנה), וענין פרטי השייך במיוחד לחודש זה (כמודגש גם בשמו של החודש, בהימים טובים שבו, וכיו"ב).

ויש לבאר ענינו המיוחד של ראש חודש כסלו – הן בהענין הכללי דר"ח, והן הענין הפרטי דר"ח כסלו, שבו מודגש יותר גם כללות הענין דר"ח, כדלקמן.

ועוד והוא העיקר – הקשר והשייכות דכהנ"ל להנקודה העיקרית שבחיי כאו"א מיישראל וכללות ישראל במשך כל הדורות: "כל ימי חיין להביא לימות המשיח"³, ובהדגשה יתירה בדורנו זה ובתקופתנו זו, כמדובר כמ"פ בתקופה האחרונה (שכבר נשלמו כל הענינים וצריכים רק לקבל פני משיח צדקנו בפועל ממש⁴).

ב. ענינו הכללי של ר"ח מודגש בשמו – "ראש חודש":

"חודש" – מלשון חידוש⁵, ע"ש החידוש דמולד הלבנה, שלאחרי שהולכת ומתמעטת⁶ (בחציו השני של

את עצמן" – דיש לומר הביאור בזה, שהמיעוט ("מעט") הוא כדי לבוא לעילוי שבאין-ערוך שהוא באופן של הליכה ("לכי"), כמ"ש "יהי אור הלבנה כאור החמה" (ישעי' ל, כו), ויתירה מזה, שתתגלה מעלת הלבנה (מלכות) לגבי החמה (ז"א) באופן ד"נקבה תסובב גבר" (ירמי' לא, כא), "אשת חיל עטרת בעלה" (משלי יב, ד), וראה לקמן הערה 17.

(7) ש"א כ, יח.
(8) ראה לקו"ת דרושי ר"ה נח, סע"א ואילך. ובכ"מ.

(9) בעה"ט עקב יא, יב.

(10) תהלים פא, ד.

(11) ר"ה ח, סע"א ואילך.

(12) כידוע שבר"ה "יורד ומאיר .. אור חדש ומחודש .. עליון יותר שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם

(1) פינחס כח, יא.

(2) ומודגש יותר בראש חודש שיש בו ב' ימים, כדאיאת בזהר (ח"ג רמח, א) "בראשי חדשיכם .. ראשי תרין בכל ירחא וירחא" (ראה אוה"ת פינחס ע' א'קסו ואילך).

(3) ברכות יב, סע"ב – במשנה.

(4) ראה גם קונטרס שלה נא ביד השלח – משיחות ש"פ חיי שרה מבה"ח כסלו (לעיל ע' 286 ואילך).

(5) ראה ראב"ע בא יב, ב. ס' השרשים לר' יונה

בן ג'נאח ולהרד"ק ע' חדש.

(6) ע"ד לשון חז"ל (חולין ס, ב) "לכי ומעטי

מלך ישראל חי וקיים¹⁸, שדוד ומלכותו נמשלו ללבנה¹⁹.

ויש לומר, שבראש חודש²⁰ מתגלה בכא"א מישראל ניצוץ משיח שבו²¹, בחי' היחידה, שהיא ניצוץ מבחי' יחידה הכללית, נשמתו של משיח²², וגילוי זה פועל חידוש בכל מציאותו ובכל עניניו שנעשים חדורים בבחינת היחידה, והעיקר, שעיי"ז נעשה התגלות וביאת משיח צדקנו ועד כפשוטו ממש, נשמה בגוף, "מלך מבית דוד כו"²³.

ג. וענין זה מודגש ביותר בר"ח כסלו – מצד ענינו הפרטי של חודש כסלו:

שמו של החודש – "כסלו" – שכולל ב' התיבות "כס" "לו"²⁴: "כס" – מורה על העלם וכיסוי ("בכסה") הלבנה ("יפקד מושבך"), ו"לו" – שמספרו ל"ו, הגימטריא ד"אלה", מורה על הגילוי דמולד (חידוש) הלבנה ("ונפקדת") כפי שכולל כל ההמשך שלאח"ז (ראש) עד לשלימות הגילוי, בכל פרטי הענינים דששה מדות כפי שכלולות כל אחת מששה מדות, מספר ל"ו (ו' פעמים ו'), היינו, שב"כסלו" מודגש גם כללות הענין דר"ח.

ויתירה מזה, שב"כסלו" מודגש ענינו של ר"ח יותר מאשר בר"ח סתם –

שכוללת כל המציאות שלאח"ז, שלכן ה"ז ה"ראש" דכל השנה כולה].

וענינו בעבודתם של ישראל שדומין ללבנה ומונין ללבנה¹³, ועתידים להתחדש כמותה¹⁴ – החידוש שנעשה בעולם ע"י עבודתם של ישראל¹⁵ (שאולי י"ל שגם לכן נקרא "חדשיכס", חידוש שלכם), ועד להחידוש שנעשה בישראל עצמם ("חדשיכס" ממש, לא רק חידוש שנעשה על ידכם, אלא חידוש מציאותכם¹⁶), שע"י עבודתם בעולם מתעלים לדרגא נעלית יותר מכמו לפני ירידתם למטה¹⁷ – כפי שיתגלה בפועל בגאולה האמיתית והשלימה ע"י דוד מלכא משיחא ("דוד

אור עליון כזה" (תניא אגה"ק סי"ד). – ויש לומר שדוגמתו גם בכל ראש חודש, דכיון שהחיות הכללי דר"ה מתחלק ל"ב ראשי חדשים ובכל ר"ח נמשך ומתגלה החיות הפרטי חודש זה, נמצא, שגם בר"ח מאיר "אור חדש ומחודש... שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם".

13 ראה סוכה כט, א. ב"ר פ"ו, ג. אוה"ת בראשית ד, טע"ב ואילך. ועוד.

14 נוסח קידוש לבנה (סנהדרין מב, א).

15 כידוע שבר"ע ע"י הקב"ה היתה באופן ד"אשר ברא אלקים לעשות" (בראשית ב, ד), שפירושו "לתקן" (ראה ב"ר פ"א, ו ובפרש"י), ותיקון זה נעשה ע"י עבודתם של ישראל, שכא"א מהם נעשה "שותף להקב"ה במעשה בראשית" (שבת י"ד, א. ושי"ג).

16 ועפ"ז יומתק הדיקו "ראשי חדשיכס" – כיון שישאל הם ה"ראש" דכל הבריאה כולה*, שהיא בשביל ישראל שנקראו ראשית (פרש"י ר"פ בראשית. ובכ"מ), גם מלשון ראש.

17 ע"ד "לכי ומעטי את עצמך" (כנ"ל הערה

6) – שע"י הירידה למטה ("מעטי") נעשים נש"י בבחינת "מהלכים" ("לככי"), ולא עוד אלא שע"י עבודתם למטה מתעלים למעלה מבחינת "שמש הוי", כביכול, כיון שעל ידם דוקא נשלם (וגם מלשון שלימות) הכוסף והתאוה דהקב"ה, "למעשה ידך תכסוף", ונתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים" (ראה קונטרס ר"ח כסלו שנה זו ס"ה ואילך (לעיל ע' 310).

(* ויתירה מזה – "ישראל הוא אותיות לי ראש שהם נעשים להקב"ה בחי' ראש כביכול" (לקו"ת שלח מז, ב. ובכ"מ). וראה הערה הבאה.

18 נוסח קידוש לבנה (ר"ה כה, א).

19 פרש"י ר"ה שם. רמ"א או"ח סתכ"ו ס"ב.

20 וכשר"ח הוא ב' ימים – מתגלה בשניהם בחי' היחידה (באופן כפול), ובהדגשה יתירה כשנכנסים מב' הימים דר"ח ליום השבת, שאין לו בן זוג (כמו שישאל אין להם בן זוג (ב"ר פ"א, ח)), בחי' היחידה בימים, ונמנו נכנסים ליום ראשון, שנקרא "יום אחד", "שבו הי' הקב"ה יחיד בעולמו" (ב"ר פ"ג, ח), בחי' היחידה בעולם.

21 ראה מאור עינים ס"פ פינחס.

22 רמ"ז לוח"ב מ, ב. ולוח"ג רס, ב. ועוד.

23 רמב"ם הל' מלכים ספ"א.

24 לקו"ת לוי"צ אג"ק ע' רה. רכב.

לגבי שבעת הנרות במנורה שבמקדש שבה אירע הנס דשמן (חידוש שנעשה ע"י עבודתם של ישראל³² בהוספה על שלימות הבריאה בשבעת ימי הבנין³³), וכידוע שמספר שמונה קשור ושייך לימות המשיח³⁴.

ובדורות האחרונים ניתוספו ונתגלו גם הימים טובים דתורת החסידות – חג הגאולה של אדמו"ר הזקן ב"ט כסלו³⁵ (ראש השנה לחסידות³⁶), וחג הגאולה של אדמו"ר האמצעי ב"ו כסלו³⁷ – פנימיות התורה, בחי' השמן³⁸ שבתורה³⁹, בחי' היחידה שבתורה⁴⁰, שעל ידי הפצתה חוצה⁴¹ אתי מר דא מלכא משיחא⁴² (בחי' היחידה

שר"ח סתם הוא באופן ד"בכסה" (כמו ר"ה), שפירושו גם "בכסא" (באל"ף)²⁵, מלשון כס א', שהאל"ף (שלאחרי "הכס") מורה רק על התחלת הגילוי²⁶ (בדוגמת אל"ף שהוא התחלת האותיות), משא"כ בכסלו, "כס לו", מודגשת גם מעלת ושלימות הגילוי בכל פרטי המדות, שהם ל"ו²⁷.

ומזה מובן שבר"ח כסלו מודגש ענין הגאולה ("שהם עתידים להתחדש כמותה") באופן נעלה יותר מאשר בכל ר"ח – לא רק התחלת הגילוי (כס א'), אלא גם שלימות הגילוי ("כס לו").

וענין הגאולה מודגש גם בהימים טובים דחודש כסלו:

היו"ט דחותמו, יו"ט דחנוכה – ע"ש חנוכת המזבח והמקדש בזמן בית שני שנתחנך מחדש²⁸ ("חנוכת חשמונאי"), ועד להחידוש בעיקרי בהחנוכה דביהמ"ק השלישי²⁹ בגאולה האמיתית השלימה ע"י משיח צדקנו, כמרומו גם בהחידוש שבמספר שמונת ימי חנוכה לגבי שבעת הימים דפסח וסוכות³⁰, ודמספר שמונת נרות חנוכה³¹

25 הה"א תמורת האל"ף (מצו"צ עה"פ. וראה סה"מ תרכ"ח ע' קעג ואילך).

26 אלא שהתחלה זו היא גם "ראש", שכולל (בכח ובהעלם) כל ההמשך שלאח"ז.

27 לא רק כפי שכוללים בכח ובהעלם בהאל"ף ד"בכסא", אלא גם שלימות הגילוי בפועל.

28 מרדכי ואור זרוע (הל' חנוכה ששכ"א), הובאו בדרכי משה לטו"א ר"ס עתר. שבלי הלקט (ענין ר"ח) ס"י קעד. ועוד (ראה הנסמך בלקו"ש

חכ"ה ע' 235 הערה 6).

29 ששייך במיוחד לחודש כסלו – חודש השלישי בחדשי החורף. ולהעיר, שהוא גם החודש

דמתן-תורה דפנימיות התורה (כמו שחודש השלישי בחודש הקיץ הוא החודש דמתן-תורה, "אורייתא תליתא כו' בירחא תליתא"), מעין ודוגמת והכנה

להגילוי ד"תורה חדשה מאתי תצא".

30 כי, "שמיני עצרת" הוא "רגל בפ"ע לענין פז"ר קש"ב" (סוכה מה, רע"א. וש"נ).

31 ומספרם הכללי ל"ו, ששייך במיוחד ל"כסלו".

32 שהרי חנוכה הוא יו"ט מדברי סופרים (שחמורין וערבין יותר מדברי תורה (סנהדרין פח, ב. ירושלמי שם פ"א ה"ד. ועוד)). וגם: העבודה עצמה היא באופן של חידוש והוספה – "מהדרין מן המהדרין... יום ראשון מדליק אחת מכאן ואילך מוסיף והולך" (שבת כא, ב), ועד שנעשה "מנוג פשוט" בכל ישראל (רמ"א או"ח סתרע"א ס"ב).

33 ראה שו"ת הרשב"א ח"א ס"ט. ועוד.

34 ראה ערכין יג, ב: "כינור של מקדש של שבעת נימין הי'... ושל ימות המשיח שמונה" (וראה גם תו"א מקץ לג, סע"ג ואילך. ובכ"מ).

35 שהוא גם יום ההילולא של המגיד ("היום יום" י"ט כסלו. וראה לקו"ד ח"א קא, א).

36 אגה"ק דכ"ק אדוני"ע מיום ט"ז כסלו תרס"ב (אג"ק שלו ח"א ע' רנט. וש"נ). וראה לקו"ד

ח"ד תשנ"ט, ב ואילך. "היום יום" בתחלתו.

37 וכן יום ההולדת וההילולא של אדמו"ר האמצעי – בט' כסלו ("היום יום" ט' כסלו).

38 להעיר מהשייכות להיו"ט דחנוכה – שנקבע על נס השמן (שבת שם ובפרש"י).

39 ראה בארוכה אמ"ב שערי הק"ש פנ"ד ואילך.

40 ראה בארוכה קונטרס ענינה של תורת החסידות.

41 ודוגמתו בהדלקת נר חנוכה (שנקבע על נס השמן) – "מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוק" (שבת שם).

42 אגה"ק דהבעש"ט – כש"ט בתחלתו. ובכ"מ.

ושלימות הלבנה (בט"ו בחודש), ולא למולד הלבנה (בר"ח), שזה-עתה נתחדש אור (ומציאות⁴⁹) הלבנה באופן של נקודה בלבד (לאחרי ההעלם והכיסוי לגמרי ברגע שלפני המולד), שלא בערך למילוי ושלימות אור הלבנה באמצע החודש, כש"נתמלא דיסקוס של לבנה", ועאכו"כ שלא בערך למילוי ושלימות אור הלבנה לעתיד לבוא כש"יהי⁵⁰ אור הלבנה כאור החמה .. כמו שהיתה קודם מיעוטה"?!

ולהוסיף, ששאלה זו מודגשת יותר בשייכות לר"ח כסלו, "כס לו", כי, "לו" מורה (לא רק על התחלת הגילוי, כס א', אלא גם) על שלימות הגילוי (כנ"ל ס"ג), שנעשה בפועל כש"נתמלא דיסקוס של לבנה", ולא ברגע שלאחרי ההעלם והכיסוי ("כס"), רגע המולד.

ועכצ"ל, שבהדמיון של הגאולה האמיתית והשלימה ע"י דוד מלכא משיחא למולד וחידוש הלבנה (ולא למילוי ושלימות הלבנה), מודגשת מעלה יתירה שיש במולד וחידוש גם לגבי מילוי ושלימות, ובגאולה העתידה לבוא ע"י דוד מלכא משיחא תתגלה אצל בני מעלה זו, "שהם עתידים להתחדש כמותה", כדלקמן.

ה. ויובן בהקדם הביאור במעלת הלידה והחידוש בישראל – המעלה דתינוק (בסמיכות זמן ללידתו) לגבי מעמדו ומצבו לאחרי שנעשה גדול:

ידוע מאמר גדול בישראל "אני מתפלל לדעת זה התינוק"⁵¹, שכיון שאינו יודע אודות דרגות באלקות, עניני הספירות כו', הרי, תפלתו היא להקב"ה

שבנש"י), עליו נאמר⁴³ "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו".

ולהוסיף, שכבר נתקבל ונתפשט בתפוצות ישראל (ומוסיף והולך) שחודש כסלו נקרא "חודש הגאולה", החל מר"ח כסלו (שכולל כל ימי החודש), "ראש חודש של גאולה"⁴⁴ – נוסף על השייכות הכללית לגאולה לחידוש הלבנה שבכל ר"ח (ובהדגשה יתירה בר"ח כסלו, "כס לו"), שמורה על החידוש דישראל ש"עתידיים להתחדש כמותה" בביאת דוד מלכא משיחא (כנ"ל ס"ב).

ד. ויש להוסיף בביאור השייכות דגאולתם של ישראל לחידוש (מולד) הלבנה ("שהם עתידים להתחדש כמותה") – דלכאורה אינו מובן:

מצינו במדרשי חז"ל ששלימותם של בני"י בזמן (דוד ו)שלמה היא ע"ד ובדוגמת מילוי ושלימות הלבנה – "הלבנה בראשון של ניסן מתחלת להאיר וכל שהיא הולכת מאירה עד ט"ו ימים ודיסקוס שלה מתמלא .. כך ישראל ט"ו דור מן אברהם ועד שלמה, אברהם התחיל להאיר .. כיון שבא שלמה נתמלא דיסקוס של לבנה, שנאמר⁴⁵ וישב שלמה על כסא ה' למלך"⁴⁶, "קיימא סיהרא באשלמותא"⁴⁷.

וכיון שבגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, "מבית דוד ומזרע שלמה"⁴⁸, יהי מעמדם מצבם של בני"י בתכלית השלימות (עוד יותר מהשלימות שהיתה בזמן דוד ושלמה) – שייך ומתאים יותר הדמיון למילוי

(43) תהלים פט, כא.

(44) ע"ד לשון חז"ל – שמו"ר פט"ו, יא.

(45) דה"א כט, כג.

(46) שמו"ר שם, כו.

(47) זהר ח"א קן, רע"א. ח"ב פה, רע"א. ועוד.

(48) סהמ"צ להרמב"ם מל"ת שסב. פיה"מ

סנהדרין ר"פ חלק יסוד הי"ב. אגרת תימן.

(49) דכיון שתכלית בריאתה "להאיר על הארץ" (בראשית א, ט"ח), הרי, כשאנה מאירה על הארץ (ברגע שלפני המולד), ה"ז כמו שאינה במציאות.

(50) נוסח קידוש לבנה.

(51) שו"ת הריב"ש סקני"ז. הובא ונת' בשהמ"צ להצ"צ שרש מצות התפלה פ"ח.

ד"מהות"⁵⁵), אלא "השם" (סתם), שאינו בגדר דרגא ותואר ומעלה.

וגם כפי שנקרא (בלשון אידיש) "דער אויבערשטער", שפירושו "עליון", אין כוונת התינוק לתאר העילוי (הפלאה) דמציאותו ית'⁵⁶, כי אם, שנמצא למעלה⁵⁷, ומלבד זה שנמצא למעלה אינו יודע מהי מציאותו, כי אם שישנה מציאות. ולאמיתו של דבר, אי אפשר לומר עליו "מציאות", "ענין" או "דבר", כיון שגם בתיבות אלו יש תוכן וגדר מסויים, ורק מפני שמוכרחים להשתמש בביטוי מסויים (כיון שרוצים לדבר אודותיו) משתמשים בלשון "מצוי", ובלשון רבינו הזקן⁵⁸: "המאור"⁵⁹ הוא בהתגלות ("נמצא למטה כמו למעלה") ולכן אפילו תינוקות יודעים שיש שם אלקה מצוי⁶⁰.

(55) ובעומק יותר: גם "עצמות ומהות" הוא תואר וגדר מסויים, וכיון שכונתו להקב"ה בעצמו (כפי שאינו שייך לתואר וגדר כלל), אינו קורא לו בשם "עצמות ומהות".

(56) ולכן אין חסרון בכך שאצל תינוק מצטיירת מציאותו ית' באופן גשמי, כיון שכונתו לעצמותו ית' ממש שאינו בגדר תואר ומעלה, גם לא המעלה דרוחניות לגבי גשמיות.

(57) דאף שידוע שהקב"ה נמצא למטה כמו למעלה, הרי, למטה נמצא גם הוא (התינוק) וכל חפציו וכל שאר הנמצאים שבעולם, ולמעלה נמצא רק הקב"ה.

(58) תו"א וירא יד, רע"ב.

(59) כלומר: אין הכוונה לדרגא ותואר ד"מאור", מקור האור, כי אם, לעצמותו ית' ממש שלמעלה מכל דרגא ותואר (ונקרא רק בשם "מצוי"), אלא שכיון שמדברים אודות ההתגלות, משתמשים בלשון "מאור", שבו מודגש "נמצא (ומתגלה) למטה כמו למעלה", דלא כ"אור" שמאיר ומתגלה למעלה יותר מאשר למטה.

(60) ולכן מוסיפים "אמתות המצאו" (כלשון הרמב"ם בהתחלת ספרו), כדי להדגיש שמציאותו ית' אינה כמו המציאות שלנו, אלא מציאות אמיתית, אבל, גם הוספה זו אינה מספיקה, כיון שסוכ"ס מדברים (אף כי בשלילה) אודות "מציאות".

בעצמו, כפי שהוא למעלה מדרגות ותוארים, מהותו ועצמותו ית' ממש.

ובעומק יותר – יש מעלה בתינוק כפשוטו לגבי גדול בישראל שמתפלל לדעת זה התינוק:

גדול בישראל – כיון שידוע ומבין ומשיג בעניני הספירות כו', צריך לשלול כל הדרגות והתוארים, "אליו ולא למדותיו"⁵², עי"ז שמתבונן שכל הדרגות והתוארים שמבין ומשיג הם רק תוארי השליטה, ולדוגמא, "ענין יכול שנאמר עליו ית' הוא מפשיט ממנו ית' כל מה שהוא היפך היכולת .. ועד"ז הוא ענין חכם ורוצה כו' מפשיט ממנו ית' כל מה שהוא היפך החכמה כו"⁵³, וכך הולך ומפשיט ושוכל מדרגא לדרגא בעילוי אחר עילוי, עד ל"תכלית הידיעה שלא נדע"⁵⁴, שמגיע למסקנא שלא שייך שום ידיעה והשגה במהותו ועצמותו ית'; וכיון שמגיע לזה ע"י שלילת כל הדרגות והתוארים, הרי, גם כשכוונתו לעצמותו ית' שלמעלה מכל דרגא ותואר ומעלה ("לדעת זה התינוק"), נרגש אצלו בזה גופא עילוי והפלאה, ולא עוד אלא שרגש העילוי הוא מההפלאה דשלילת דרגות ותוארים.

משא"כ תינוק – כיון שאין לו מושג בדרגות ותוארים, ואינו צריך לשלול דרגות ותוארים, כוונתו היא להקב"ה בעצמו שאינו בגדר דרגא ותואר ומעלה – עצמות ומהות, ועד שאינו קורא להקב"ה בשם "עצמות ומהות" (שהרי אינו מבין הפירוש ד"עצמות" והפירוש

(52) ספרי הובא ות' בפרדס של"ב פ"ב. סהמ"צ שם פ"ז.

(53) לקר"ת פקודי ו, ג (ומציין שם לרמב"ם בספרו מו"נ ח"א פנ"ז ואילין). וראה סה"מ עת"ר ע' ב. ועוד.

(54) ראה בחינות עולם ח"ה פ"ב. עיקרים מ"ב ספ"ל. של"ה קצא, ב.

ח. וביאור הענין בעבודת כאו"א מישראל בכל יום ויום:

התחלת היום דכאו"א מישראל, מקטן ועד גדול, היא, באמירת "מודה אני לפניך כו" תיכף ומיד כשניעור משנתו (לפני נט"י)⁶⁴, היינו, שהיסוד לעבודה דכל היום כולו הוא הביטול וההודאה להקב"ה, עד כדי כך, שעוד לפני שנרגשת מציאות האדם, "אני", ישנו כבר הביטול וההודאה (להקב"ה), "מודה", שזוהו הביטול וההודאה שמצד העצם שבנפש, לא בחי' והרגש שבה.

ויש לומר, שענין זה מרומז גם בתיבת "מודה" – בגימטריא (נ"ה) "הן", שרומז על העצם שלשם מכוונת עצם הנשמה. וי"ל שעז"נ⁶⁵ "הן עם לבדד ישכון", העצם שלמעלה, שלמעלה גם מבחי' היחידה⁶⁶ הקשורה ומיוחדת עם יחידו של עולם, אלא כמ"ש⁶⁷ "הן להוי' אלקיך השמים ושמי השמים הארץ וכל אשר בה", ש"הן" מורה על דרגא שלפני ("לפניך") ולמעלה מהוי' אלקיך (כל הגלוי והנסתר), ועאכו"כ למעלה משמים ושמי השמים כו'.

כיון שגם "יחידה" היא רק שם לעצם הנשמה, ולא עצם הנשמה, עכצ"ל, שישנו ענין שקודם גם ל"אני לפניך"

ו. וכתוצאה מזה – מתבטא החילוק ביניהם גם ביחס לדרגת ומציאות האדם שמתקשר עם אלקות:

אצל גדול בישראל שיודע ומבין ההפלאה דאלקות ע"י שלילת כל הדרגות והתוארים – גם ההתקשרות להקב"ה בשלימותה היא באופן של הפשטה ושליילת מציאותו, שלילת ההבנה וההשגה כו', ועד לשליילת מציאותו ע"י כח המסירת-נפש, ביטול במציאות, אבל גם אז ה"ז מוסר נפשו (רצונו).

משא"כ אצל תינוק שמלכתחילה "הנמאור הוא בהתגלות" למעלה מהידיעה "שיש שם אלקה מצוי" – שגם ידיעה זו אינה אצל תינוק – כיון שזוהי כל מציאותו, ניכר הדבר בכל פרטי עניניו, באכילתו ובשתייתו כו'.

ז. ובסגנון דתורת החסידות:

אצל גדול בישראל מתגלה ההתקשרות להקב"ה (בעיקר) מצד דרגת הגילויים (ולא כ"כ) מצד עצם הנשמה) – שההתקשרות להקב"ה היא ע"י ולפי-ערך ההבנה וההשגה בשכל והמדות שבלב, ולמעלה מזה, רצון ותענוג, ועד לשלימות ההתקשרות להקב"ה ע"י בחי' היחידה, שלאחרי כל העילויים ה"ה רק מ"חמשה שמות שנקראו לה"י⁶¹ (לנשמה עצמה), "שם" שמורה על תואר וגדר מסויים, "יחידה לייחוד"⁶², שכל רצונה וחפצה לצאת ממציאותה ולהתאחד עם הקב"ה.

משא"כ אצל תינוק – ההתקשרות להקב"ה היא מצד עצם הנשמה, למעלה מכל החמשה שמות שנקראו לה, למעלה גם מבחי' "חלק אלקה ממעל ממש"⁶³.

(61) ב"ר פי"ד, ט. דב"ר פ"ב, לו.

(62) נוסח הושענות דיום ג' דחגה"ס. וראה לקו"ת ראה כה, א. כו, א.

(63) תניא רפ"ב.

(64) שו"ע אדה"ז או"ח (מהדו"ת) ס"א ס"ו. מהדו"ק שם ס"ה. סידור אדה"ז בתחלתו.

(65) בלק כג, ט.

(66) ראה שמו"ר פט"ו, ז "הן עם לבדד ישכון, מהו הן, כל האותיות מזדווגין חרץ מבי' אותיות הללו, כיצד, א"ש הרי י', ב"ח הרי י', ג"ז הרי י', ד"ו הרי י', נמצא ה' לעצמה, וכן האות ו' אין לה זוג, י"צ הרי ק', כ"פ הרי ק', ל"ע הרי ק', מ"ס הרי ק', נמצא ו' לעצמה, אמר הקב"ה כשם שישנו אותיות הללו אינן יכולים להזדווג עם כל האותיות אלא לעצמן, כך ישראל אינן יכולין להדבק עם כל העוברי כוכבים ומזלות הקדמונים אלא לעצמן מפורשין". וראה לקו"ת שה"ש בסופו. וראה ספר הערכים חב"ד מע' אותיות בסופו. וש"נ.

(67) עקב יו"ד, יד.

התגלותם מלמעלה למטה: לכל לראש – תנועת הביטול וההודאה דבחי' היחידה שמתבטאת באמירת "מודה אני לפניך", ולאח"ז (לאחרי נט"י) ברכת "אלקי נשמה", "טהורה היא אתה בראתה אתה יצרתה אתה נפתתה בי", שקאי על פרטי דרגות הנשמה באצילות בריאה יצירה ועשי' שהם כנגד ד' השמות (דרגות) חי' נשמה רוח ונפש⁷⁴, ולאח"ז שאר ברכות השחר ש"תקנום חכמים על סדר העולם והנהגתו מה שהכריות נהנין בכל יום⁷⁵, ובפרטיות יותר בעבודת התפלה שיש בה ד' השליכות שכנגד ד' עולמות אבי"ע⁷⁶, ובקשת צרכי, ולאח"ז נמשך גם בעבודתו בעולם (לאחרי ההליכה מבית הכנסת לבית המדרש⁷⁷), "הנהג בהם מנהג דרך ארץ"⁷⁸, לעשות לו ית' דירה בתחתונים.

ט. ע"פ האמור לעיל יש לבאר גם תוכן החידוש שבגאולה האמיתית והשלימה ע"י דוד מלכא משיחא – "שהם עתידים להתחדש כמותה", בדוגמת החידוש דמולד הלבנה דוקא, ולא בדוגמת מילוי ושלמות הלבנה:

העילוי דמולד הלבנה (בר"ח) לגבי מילוי ושלמות הלבנה (בט"ו) –

הן מתגברים כלביא וכארי לחטוף* את המצוות, ללבוש ציצית, לקרות את שמע ולהניח תפילין" (פרש"י עה"פ), היינו, שהעמידה מהשינה כלביא וכארי היא היסוד לקיום המצוות לאח"ז.

ולחוספי, שע"פ האמור ש"הן קאי על העצם שמתגלה כשניעור משינתו, יומתק מ"ש ה"ן עם כלביא יקום וגו", "כשהן עומדין משינתם". (74) רד"ה שובה תרפ"ו (ס"ע כז ואילך). ד"ה צעקו תרפ"ח פ"ב (ס"ע קסו ואילך). ועוד.

(75) שו"ע אדה"ז אר"ח רסמ"ו.
(76) סידור האריח"ל בתהלתו. ועוד. לקר"ת בשלח ב. ב. ובכ"מ.
(77) ברכות בסופו. וש"נ.
(78) שם לה. ב.

בלשון אידיש הוא "כאָפּן", ששייך גם ל"ניעור", "אויפגעכאַפּט".

(הביטול דבחינת היחידה), מצד עצם הנשמה (למעלה גם מהיחידה) הקשורה עם עצמותו ית' ממש (למעלה מכל תואר וגדר ומעלה).

ויש לומר, שענין זה מודגש בהמעמד ומצב ד"ניעור משנתו" (שנעשה "ברי" חדשה⁶⁸, כתינוק שנולד) עוד לפני שהתחיל באמירת "מודה אני לפניך":

אמירת "מודה אני לפניך", היא, תנועה של ביטול והודאה (במחשבה, כדיבור, וגם במעשה, כיון ש"עקימת שפתיו הוי מעשה"⁶⁹), שהיא יציאה ממציאיותו⁷⁰.

וקודם לזה ולמעלה מזה – התגלות מציאותו כמו שהיא לעצמה (לפני שמתחילה איזה תנועה של יציאה ממציאיותו⁷¹) ברגע שניעור משנתו, שאין כאן שום דבר זולת התגלות (חידוש ולידת) מציאותו (לאחרי ההעלם בעת השינה), אשר, להיותו מציאות אחת עם עצמות ומהות, "ישראל וקוב"ה כולא חד"⁷², ניעור (מתגלה) עצמות ומהות שבו.

ועפ"ז י"ל, שהמעמד ומצב ד"ניעור משנתו" (התגלות עצם מציאותו) הוא היסוד לכל עניני העבודה שלאח"ז במשך כל היום כולו⁷³, ועל סדר

(68) שו"ע אדה"ז אר"ח רס"ד. רס"ו.

(69) סנהדרין סה, א.

(70) ויתירה מזה – שאמירת "מודה" אינה אלא ביטול והתגלות מהעצם, כפי שמתגלה כדיבור מסודר, ובצירוף אותיות שאינם אלא הגימטריא ד"הן".

(71) כי, כל תנועה איזה שתייך היא יציאה (מעצם) מציאותו.

(72) ראה זה"ג עג, א.

(73) להעיר גם מ"ש (בלק כג, כד) "הן עם כלביא יקום וגו'", "כשהן עומדין משינתם שחרית

(* ועי' דבדיחותא: עי"ד מארז"ל (עירובין נד, א) "חטוף ואכול חטוף ואישתי" – ולהעיר ש"חטוף"

ומדות, ולבושיהם מחשבה דיבור ומעשה, ובגוף הגשמי, בכל רמ"ח אברים וש"ס גידים, שניכר בהם בפועל ובגילוי ש"ישראל וקוב"ה כולא חד".

ועפ"ז יש לומר, שהשלמות האמיתית דלעתיד לבוא (שגם בדרגת הגילויים יורגש העצם שלמעלה מגילויים) מודגשת בעיקר בר"ח כסלו, "כס לו" – שגם בשלימות הגילוי ("לו", הגימטריא ד"אלה"), מילוי ושלימות הלבנה, ניכר ונרגש שזה עתה היתה ההתחדשות דהרגע הראשון שלאחרי ההעלם והכיסוי ("לו" בסמיכות וחיבור ל"כס"), רגע המולד, שבו מתחדשת ומתגלה מציאותה של הלבנה, היינו, שהעצם שלמעלה מגילויים חוזר ונמשך גם בדרגת הגילויים.

ויש להוסיף, שענין זה מודגש גם בהימים טובים דחודש כסלו, חנוכה, י"ט כסלו ויו"ד כסלו, הקשורים עם השמן שבתורה, פנימיות התורה שנתגלתה בתורת החסידות (כנ"ל ס"ג) – כי, ע"י תורת החסידות נעשה הענין ד"ידעתיו הויתו"ם⁸⁰ (התגלות העצם בידיעה), מעין ודוגמא והכנה להשלימות דידיעת אלקות לעתיד לבוא, ש"לא יהי עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד .. שנאמר⁸¹ כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים⁸², ועאכו"כ אצל בני"ש ש"כולם ידעו אותי"⁸³, ההתגלות ד"אותי" (לא רק "בורא" ואפילו "מאציל", אלא עצמות ומהות) באופן של ידיעה.

י. וע"פ הידוע שכל הענינים דלעתיד לבוא תלויים במעשינו

שמילוי ושלימות הלבנה הוא בנוגע להאור (בחי' הגילויים), היינו, שמיום ליום הולך וניתוסף באור הלבנה עד לשלימות האור, משא"כ המעלה דמולד הלבנה היא (לא בנוגע להאור, כיון שזה עתה מתחילה להאיר, אלא) בנוגע למציאותה (עצם שלמעלה מגילויים), שלאחרי ההעלם בתכלית ברגע שלפני המולד, מתחדשת ומתגלה מציאותה של הלבנה; אלא שמציאות זו (העצם שלמעלה מגילויים) נמשכת ובאה בפועל ובגלוי בהתגלות אור הלבנה מיום ליום עד למילוי ושלימות הלבנה (שגם בבחי' הגילויים נמשך וחודר העצם).

ומזה מובן שהמעלה העיקרית דגאולה האמיתית והשלימה מתבטאת בהחידוש שברגע המולד – כיון שאז מתגלית מציאות הלבנה, ודוגמתו בישראל ("שהם עתידים להתחדש כמותה") התגלות עצם המציאות דישראל (עצם הנשמה)⁷⁹, ולא עוד אלא שהעצם נמשך ובא בגילוי ממש, היינו, שגם בדרגת הגילויים (כשניתוסף באור הלבנה מרגע הראשון לרגע השני ועד למילוי ושלימות הלבנה) נרגש העצם שלמעלה מגילויים (החידוש שברגע המולד), שלעתיד לבוא יראו בפועל ובגלוי את מציאותם האמיתית של ישראל, עצם הנשמה שהיא חד עם עצמותו ומהותו ית', "ישראל וקוב"ה כולא חד", כפי שנמשך וחודר ומתגלה בכל הדרגות דחמשה שמות שנקראו לה, בכל כחות הנפש, תענוג ורצון, שכל

79 בדוגמת המעמד ומצב ד"ניעור משנתו" * עוד לפני אמירת "מורה אני לפניך".

(* להעיר, שהגלות נמשל לשינה (ראה חז"ל צה. ב.) הן בנוגע להאדם, והן בנוגע לאדם העליון, וענ"נ "עורה למה תישן ה'" (תהלים מד, כד), ועד ש"ויקץ כישן ה'" (שם עח, טה), שניעור משנתו.

80 ראה סה"ש ה'ש"ת ע' 26 ואילך.

81 ישע"י, יא, ט.

82 רמב"ם בסיום וחותם ספרו "משנה תורה".

83 ירמ"י, לא, לג.

ועבודתינו כל זמן משך הגלות⁸⁴, מובן, שבעבודת ההכנה להגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו צ"ל מעין ההתחדשות ש"עתידיים להתחדש כמותה", בדוגמת החידוש המולד הלבנה, שהו"ע התגלות העצם דישראל, עצם הנשמה שלמעלה גם מבחי היחידה:

נוסף על המדובר כמ"פ שהגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו באה ע"י ש"כאו"א מישראל מגלה ניצוץ משיח שבו, בחי היחידה (כנ"ל ס"ב) – יש להוסיף ולתקן שעיקר הכוונה היא (לא לבחי היחידה שהיא א' מחמשה שמות שנקראו לעצם הנשמה, אלא) להתגלות עצם הנשמה ממש, שזהו אמיתת ענינו של משיח (הן ניצוץ משיח שבכאו"א מישראל, והן ועאכו"כ משיח הכללי), העצם דישראל שלמעלה מבחי היחידה.

יש לומר, שענין זה מרומז בלשון הכתוב⁸⁵ "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו" – "מצאתי" (גם) מלשון "מצוי", שמורה על עצם המציאות שהוא למעלה מתואר וגדר כו', למעלה גם מגדר של מציאות, ורק מפני שמוכרחים להשתמש בביטוי מסויים משתמשים בלשון "מצוי" (כנ"ל ס"ה), היינו, ש"מצאתי דוד עבדי" קאי על העצם הנשמת משיח שלמעלה מתואר וגדר (למעלה גם מבחי יחידה הכללית), שלכן נקרא בשם "מצוי" ("מצאתי"); ולאח"כ "בשמן קדשי משחתיו", ש"שמן" מורה על בחי היחידה הכללית שבנשמת משיח, שחודרת בכל עניניו, בדוגמת השמן שמפעפע בכל דבר⁸⁶.

י"א. ויש לומר שענין זה מרומז בלשון חז"ל "כל ימי חיך להביא לימות המשיח":

"כל ימי חיך" – פירושו בכל רגע ורגע שהאדם חי, הן ביום והן בלילה, הן ער והן ישן, שגם אז הוא חי ע"י נשימת האויר ("כל הנשמה תהלל י"ה", "על כל נשימה ונשימה שאדם נושם כו"⁸⁷) שמוכרח להיות בכל רגע ורגע (משא"כ אכילה ושת"י). ו"כל ימי חיך להביא לימות המשיח" – פירושו שהחיות שלו (בכל רגע ורגע) הוא בהבאת ימות המשיח, כלומר, לא רק בשעה שחושב ומדבר ועושה פעולות להבאת המשיח, אלא עצם חיותו ("חיך") הוא להביא לימות המשיח.

יש להוסיף בדיוק הלשון "להביא לימות המשיח" – "להביא" דייקא, ולא בלשון הרגיל "לרבות", ו"לימות המשיח" לשון רבים – שכאשר החיות דכאו"א מישראל הוא בענין המשיח הנ"ל, ה"ז מביא (בדרך ממילא) למעמד ומצב דימות המשיח, שהעצם דישראל יהי בהתגלות בפועל ממש; ובהזו גופא "לימות המשיח" לשון רבים, די"ל

(84) תניא רפ"ז.

(85) בתהלים מזמור פ"ט – שממנו באים למזמור צד"ק, השייך במיוחד לשנה זו, שנת הצד"ק.

(86) ראה חולין צז, רע"א. שו"ע יו"ד סק"ה ס"ה.

(87) ראה שו"ע אדה"ז מהדו"ת שבעה ע"ה 64.

(88) תהלים בסופו. ב"ר ורב"ר שבעה ע"ה 61.

פעולותיו (אור של משיח).

ועפ"ז מובן שעיקר החידוש דביאת המשיח הוא בהתגלות מציאותו ("מצאתי דוד עבדי"), כי, כל פרטי הענינים שלאח"ז (התגלותו לעין כל ע"י פעולותיו לגאול את ישראל, וכל הענינים דימות המשיח), באים כתוצאה והסתעפות מהתגלות מציאותו, וכלולים בה, כשם שמולד הלבנה כולל התגלות אורה באופן של הוספה מרגע לרגע עד למילוי ושלמות הלבנה.

ויומתק בדיוק הלשון "כל ימי חיך להביא לימות המשיח" – שהחיות ("חיך") כשנתגלתה מציאותו מביאה (בדרך ממילא) לימות המשיח, כיון שמציאותו (חיותו) כוללת כל פרטי הענינים דימות המשיח, שכולם כלולים בהתגלות עצם מציאותו (מולד הלבנה).

יב. ובנוגע לפועל – "המעשה הוא העיקר"⁹⁵:

כיון שכבר ה' מולד הלבנה ("שהם עתידים להתחדש כמותה") בראש חודש כסלו ("ראש חודש של גאולה"), חודש השלישי (שקשור עם גאולה השלישית וביהמ"ק השלישי) דשנת ה'תשנ"ב (הי' תהא שנת נפלאות בה, ככל מכל כל) – צריך כאו"א מישראל להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בהדגשת הענין ד"כל ימי חיך להביא לימות המשיח", עי"ז שכל מציאותו, תיכף כשניעור משנתו, חדורה בהחיות דמשיח (שזוהי עצם מציאותו של כאו"א מישראל, משיח שבו) שמביאה לימות המשיח.

וענין זה יכול וצריך להיות גם ברגע זה – ע"י התעוררות מחודשת בתוקף מחודש דעצם הנשמה (ע"ד נייעור משנתו) "להביא לימות המשיח", עי"ז

שרומז על שתי התקופות הכלליות שבימות המשיח⁸⁹, ורומז גם על כל ריבוי העליות שיהיו בימות המשיח באופן של הליכה מחיל אל חיל עד אין קץ.

ובפרטיות יותר:

הענין ד"כל ימי חיך להביא לימות המשיח" מתבטא בכך שתיכף כשניעור עצם הנשמה (שמתגלה עצם מציאותו ורק העצם) מרגיש בנשימת האויר ענינו של משיח⁹⁰ – אויר של משיח, ובלשון חז"ל⁹¹ "רוחו של מלך המשיח".

ויש לומר, ש"אויר (רוח) של משיח" הוא למעלה גם מ"אויר"⁹² של משיח⁹³, כי, אור של משיח מורה על ההתגלות דמשיח ע"י פעולותיו (כמו "ילחם מלחמות ה'" עד ש"נצח"⁹⁴, וכיו"ב), משא"כ אויר של משיח מורה על העצם (חיות) דמשיח, כלומר, התגלות מציאותו (מציאות שקיימת גם לפני"ז למלכות)⁹⁴ בתור מלך המשיח, ולאחרי התגלות מציאותו (אויר שבאין ערוך מאורו של משיח), מתחילה ההתגלות לעיני כל ע"י

89 ראה לקו"ש חכ"ז ע' 198 ואילך. ועוד.
90 וגם בעת השינה נושם האויר של משיח, אלא שאינו מרגיש זה, ולכן, עיקר הענין ד"למען תזכור... כל ימי חיך להביא לימות המשיח" מתחיל כשניעור משנתו (ועי"ז נפעל גם בעת השינה).

91 בי"ר פ"ב, ד. פ"ח, א.
92 זח"ג לד, ב. גת' בלקוטי לר"צ לזח"ג ע' ריש ואילך.

93 כידוע ש"אויר" אותיות אור י', שהי"ד* הוא מקור ה"אור", וכפי שרואים במוחש שאור הנר הוא כשיש אויר סביב האור (ובלא אויר יכבה ולא יאיר כלל), היינו, שהאויר הוא מקור האור (כמבואר בדורוש חנוכה (תו"א מקץ מב, ג. וראה גם ספר הערכים חב"ד (כרך ב) מע' אויר. וש"ו).

94 "מאותן הבאים מבני דוד ועדיין ה' להם ממשלה גם בגלות... כגון רבינו הקדוש" (חז"אג מהר"ש לסנהדרין צח, ב).

* שרומז גם על הי"ד שבנושם האדם, יו"ד עקב, נקודת היחידות, בחי' היחידה, ועד לעצם הנפש שלמעלה גם מבחי' היחידה.

וכמרומו גם בסיום וחותרם ההפטרות
 דשבווע שעבר ובהתחלת פרשת השבוע:
 ההפטרות דשבווע שעבר מסתיימת
 בהכרזה "יחי אדוני המלך דוד
 לעולם" 102 – נצחיות מלכות דוד
 שנמשכה במלכות שלמה, ששלימותה
 ע"י המלך המשיח שהוא "מבית דוד
 ומזרע שלמה" 48 – שתוכנה של הכרזה
 זו הוא התגלות מציאותו דמלך המשיח.
 ועי"ז ולאח"ז באה התגלותו לעין
 כל ע"י פעולותיו כו' – כמרומו
 בהתחלת פרשת השבוע: "ואלה תולדות
 יצחק" – שהלידה ("תולדות") דמלך
 המשיח (התגלות מציאותו) היא באופן
 גלוי לעין כל ("ואלה" 103), עד ש"כל
 השומע יצחק ל"י" 104 ("יצחק" 105), ולא
 עוד אלא שפועל גם על אוה"ע 106, הן
 הבירור דלבן (בפרשת ויצא) והן
 הבירור דעשו (בפרשת וישלח), "עד
 אשר אבוא אל אדוני שעירה" 107, "בימי
 המשיח, שנאמר 108 ועלו מושיעים בהר
 ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה'
 המלוכה" 109 – תיכף ומיד ממש.

שמוסיף עוד "מצוה אחת" כדי להכריע
 את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות
 ולהביא לו ולהם תשועה והצלה 96.

וכל זה – לאו דוקא בענינים נעלים
 הקשורים עם בחי' היחידה, כמו לימוד
 והפצת תורת החסידות, יחידה שבתורה,
 אלא גם (ובעיקר) בענינים פשוטים, כמו
 נתינת צרכיו הגשמיים של יהודי,
 הקשורים עם עצם מציאותו (נשמה
 בגוף 97), כולל ובמיוחד הצרכים
 הנוספים דחודש כסלו, בימי חנוכה,
 "ימי שמחה והלל" 98, שמוסיפים
 בסעודות של שמחה 99, כולל גם המנהג
 דנתינת מעות חנוכה (כפי שנהגו
 רבותינו נשיאינו 100), ולפנ"ז בסעודות
 והתועדויות של שמחה דימי הגאולה
 יו"ד וי"ט כסלו.

יג. ויה"ר והוא העיקר – שבתחלת
 חודש כסלו, חודש הגאולה, תבוא
 בפועל ובגילוי הגאולה האמיתית
 והשלימה, התחלת הגאולה ושלימותה,
 ע"י משיח צדקן – "יעמוד מלך מבית
 דוד כו'", עד ש"יתקן את העולם כולו
 לעבוד את ה' ביחד, שנאמר 101 כי אז
 אהפוך אל עמים גו' לעבדו שכס
 אחד" 23.

102 מלכים"א א, לא.
 103 ובפרטיות יותר: לא רק "אלה", אלא
 "ואלה" (בתוספת וא"י*), "מוסיף על הראשונות",
 וע"ד מ"ש בהמשך הפרשה (כו, כח ובפרש"י)
 "יתן", "יתן ויחזור ויתן".
 104 וירא כא, ו.
 105 ולהעיר שלעתידי לבוא יאמרו ליצחק דוקא
 "כי אתה אבינו" (ישעי' סג, טז. שבת פט, ב. וראה
 תו"א פרשתנו י, ג. תו"ח שם ד, ד ואילך. ועוד).
 106 להעיר ש"תולדות יצחק" הם "עקב ועשו
 האמורים בפרשה" (פרש"י ריש פרשתנו).
 107 וישלח לג, יד.
 108 עובדי' בסופו.
 109 פרש"י וישלח שם.

* ולהעיר מהשייכות דאות וא"ו להגאולה –
 חמשה ואו"י ד"יעקוב" (פרש"י בחזקוני כו, מב).

96 קידושין מ, רע"ב. רמב"ם הל' תשובה פ"ג
 ה"ד.
 97 גוף גשמי, שהתהוותו מ"מהותו ועצמותו
 .. (ש)הוא לבדו בכחו ויכלתו לברוא יש מאין"
 (תניא אגה"ק ס"כ), ובו דוקא היא בחירת העצמות
 (ראה תניא פמ"ט. סה"ש תורת שלום ע' 120
 ואילך).
 98 רמב"ם הל' חנוכה פ"ג ה"ג.
 99 ראה לקו"ש ח"י ע' 142 ואילך. וש"נ.
 100 "היום יום" כ"ח כסלו. וראה לקוטי לוי"צ
 אג"ק ע' שנח.
 101 צפני' ג, ט.